

Ministerie van Volksgezondheid,
Welzijn en Sport

Notitie

Plan van aanpak NPA mentale gezondheid

Inleiding

Deze opdracht betreft de verkenning van een Nationaal Preventieakkoord (hierna: NPA) conform de motie Dik-Faber (CU) en Diertens (D66). Hierin worden de mogelijkheden en contouren van een NPA mentale gezondheid onderzocht.

In de afgelopen jaren zijn een aantal studies en beleidsnota's verschenen over de mentale gezondheid. Al deze studies wijzen op de noodzaak van een NPA mentale gezondheid.

Het idee van een NPA biedt de kans voor de rijksoverheid om in samenwerking met de lokale overheden, het bedrijfsleven, de zorgverzekeraars, de kennisinstututen en maatschappelijke organisaties en in samenspraak met inwoners zelf flinke stappen te zetten in de aanpak van mentale gezondheidsvraagstukken.

Coronacrisis heeft gevolgen voor mentale gezondheid

Er is een duidelijke link tussen mentale gezondheid en de coronapandemie. Direct na de corona uitbraak in april 2020 voelden mensen zich (veel) meer angstig (+39%), (veel) somberder (+32%). (Veel) meer gestrest (+30%) en veel eenzamer (+28%). Deze percentages namen in de maanden daarna wel af.

Het effect op mentale gezondheid uit zich niet bij iedereen op dezelfde manier. Bepaalde groepen mensen ervaren vooral angst voor de ziekte COVID-19. Andere groepen in de samenleving hebben meer last van de gevolgen van de maatregelen. Zo ervaren uitkeringsgerechtigden en arbeidsongeschikten vooral angst. Jonge mensen rapporteren vooral stress. Ook het wegvallen van een dagstructuur, zoals school of werk, kan negatief uitwerken op de mentale gezondheid.

Het is nog niet duidelijk hoe toekomstige ontwikkelingen van mentale gezondheid zullen verlopen. Er zijn studies die aantonen dat het langetermijnperspectief voor mentale gezondheid niet gunstig is.

Op basis van kennis over eerdere pandemieën, rampen en (economische) crises zien we dat deze vaak leiden tot een verslechtering van de psychische gezondheid van de bevolking, een stijging van het aantal GGZ-opnamen en een toename van suicide.

Om duidelijkheid te krijgen over de gevolgen voor de mentale gezondheid op de lange termijn, zullen wij advies inwinnen bij de Gezondheidsraad.

**Directoraat Generaal
Volksgezondheid**

Bezoekadres:
Pamassusplein 5
2511 VX Den Haag
T 070 340 79 11

www.rijksoverheid.nl

Inlichtingen bij

5 1 2e

M

5 1 2e

5 1 2e @minvws.nl

Datum

10 juni 2021

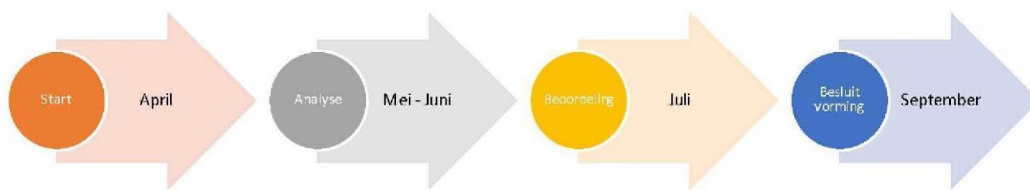
Aantal pagina's

*Correspondentie uitsluitend
richten aan het retouradres
met vermelding van de datum
en het kenmerk van deze
brief.*

Proces

De verkenning bestaat uit vier stappen: start, analyse, beoordeling en besluitvorming.

- Tijdens de **startfase** worden de huidige contouren uitgewerkt tot een plan van aanpak. Hierin wordt beschreven welke stappen worden gezet tijdens de verkenning.
- In de **analysefase** worden de bronnen die betrekking hebben op de mentale gezondheid bestudeerd, worden er interviews afgenomen en brainsstormsessies georganiseerd. Resultaat van deze fase is een concept voor de bouwstenen voor een NPA.
- In de **beoordelingsfase** worden de bouwstenen van het akkoord in beeld gebracht, en uitgewerkt in een rapport. Doel van deze fase is het leveren van objectieve beslisinformatie op basis waarvan in de volgende fase een beslissing genomen kan worden.
- In de **besluitvormingsfase** wordt alle informatie uit de verkenning samengebracht, ter voorbereiding op de vaststelling van een beslissing door de Minister/ Staatssecretaris. In deze fase wordt onder meer het eindrapport van de verkenning opgesteld, alsmede een voorstel aan de Tweede Kamer.

Richten en inrichten van een akkoord

Richten: Koers bepalen

Om de contouren van een NPA Preventieakkoord in beeld te brengen, is het belangrijk om de abstracte ambitie (koers, richting) van het akkoord te definiëren.

- Wat zijn de eerste beelden bij de ambities en de doelen van het NPA?
- Welke stelselwetten gaan over mentale gezondheid?
- Hoe ziet het begrippenkader er uit?
- Wat zijn de relaties met andere initiatieven en programma's?
- Hoe verhoudt het thema mentale gezondheid zich tot andere en lopende programma's?
- Wat leren we van eerdere en andere preventieakkoorden, of andere programma's en interventies op dit terrein?
- Aan welke voorwaarden moet het NPA voldoen?
- Hoe breed en hoe smal moet het NPA zijn?
- Wordt het een geïntegreerd of opzichzelfstaand akkoord?
- Wat zijn de huidige en toekomstige effecten van Corona op de mentale gezondheid?

Deze fase sluiten we af met een advies over de richting van het NPA mentale gezondheid.

Inrichten: Koers vertalen

Het inrichten van het NPA gaat over de bouwstenen; over de processen, structuren, financiën governance, onderzoek en subsidies.

Deze fase ronden we af met een advies over de ingrediënten van een NPA-akkoord.

Data-analyse, interviews en brainstormsessies

In deze verkenning wordt zowel kwalitatieve informatie als kwantitatieve informatie benut.

Naast het raadplegen van hulpbronnen voor de mentale gezondheid (wetten, programma's, publicaties etc.) worden interviews afgenomen met een aantal organisaties die worden geselecteerd op diversiteit in de mate van betrokkenheid (van intensief tot matig) om zo diversiteit aan kennis en ervaringen te kunnen vangen.

De verkenning wordt opgezet als een interactief proces tussen overheden, zorg, onderwijs, wetenschap en het bedrijfsleven. Deze interacties bestaan uit twee brainstormsessies waar vertegenwoordigers van Rijk, gemeenten en maatschappelijke partijen aan deelnemen. Het doel verschilt per sessie; de eerste sessie gaat over het bepalen van de koers van het preventieakkoord (richting), het tweede sessie over het verzamelen van informatie over de basisbouwstenen van het akkoord (inrichting).

Organisatie

Om de verkenning als project goed te laten functioneren, zetten we een overlegstructuur op waarin besluiten worden genomen en waarin onder meer afstemming plaatsvindt over de voortgang en inspanningen in het verkenningsproces en eventuele wijzigingen.

